

MAARJAPÄEV 2006

Mida tundsin Maarjapäeval, 2006

Aire

„Inimene plaanib, Jumal juhib“, ütleb rahvatarkus, millega tuleb vaid nõustuda. Nii oli ka minuga, sest otsustasin võtta Maarjapäevapidamist südamest. Uurisín selle kohta materjale: lugesin kirjatükke, otsisin internetist artikleid. Leidsingi. Kõnelesin oma tütardele selle päeva rituaalsest tähendusest, kes suutsid minu mõttest vaimustuda; kuid võta näpust, viimaks tuli teade, et europrojektide kirjutamise koolituse viimane päev, (kursus, millel käisin), on just Maarjapäevale tõstetud; see aga tähendas hommikul kella üheteistkümneks Pärnus olemist.

Kõikide tekkinud olude kiuste, otsustasime: vaatamata kujunenud olukorrale, pärast väikest ajagraafiku muutmist, viime plaanitu ellu. Nõndaks siis oligi, et hommikul, peale viite ajasin oma armsad, unerüpes olnud tütrekesed ülesse, panime soojalt riidesse ja läksime tervitama Päikesetõusu. Võtsime kaasa punased siidipaelad ja kõndisime vastu Päikesetõusule, laulsime „Väravamängu“, mille meloodia on eriliselt särav, mis on viis, mille läbi laulja sisimas lausa transsiiv tunne võib tekkida. Punased paelad sidusime puuokste külge ja soovisime midagi head, igaüks oma unistustele mõeldes. Ja lõpuks, Päike näitaski end! Ka koduteele tagasi minnes laulsime.

Tundeid, nagu muusikat või piltigi on väga raske kirjeldada; kuid püüan seda siinkohal teha. Ma arvan, et selle käigu eelhäälestus oli juba midagi erilist. See teadmine, et me koos oma pere „naistega“, kõige tavataval kombel, hommikusel, parimal uneajal, tõuseme, läheme koos, laulame koos, „heliseme koos“, „kõlame kokku“ oma viisides, vastu minnes Päikesele, andis väga erilise tunde. Punased paelad, mis koos puude okste külge sidusime, oli kui väikese „salasekti“ tähenduslik rituaal, mis väga armsal kombel meid ühendas. Mõtlesime ja arutlesime selle üle, et kunagi võisid ka meie esiemad, kellest me midagi ei tea enam, kuid aimata võime, samamoodi minna Päikesele vastu.

Koju tagasi jõudes, pugesisid tütreid varsti voodisse ja mina alustasin sõitu Pärnusse. Koolituse alguses, ootasid maakonna meeskolleegid uksele, pakkusid pokaali punast veini ja see lisas veelgi päevakohast tунnet.

Kui õhtu eeli taas koju jõudsin, tegid mu tütreid parasjagu pannkooke. Katsime tõeliselt uhke laua, otsisime välja minu vanaemalt pärit portselanist serviisitaldrikud ja sõime sealt pealt maasikamoosiga pannkooke. Et meil enestel ammu juba enam pole põllundust, siis soovisime, et meie vanaemal, kes veel mõned kapsad maha paneb, suured kapsapead olema saaksid.

Ka õhtu hilisem aeg oli tõeliselt meie naiste päralt: mees oli sõitnud just samal päeval Tartusse oma üliõpilasseltsi kokkutulekule ning segamatult saime oma naistejutte ajada. Otsisime välja minu vanaema albumid, kus kahekümnenda sajandi algus-aastatest esiemade pildid, vaatasime neid, arutlesime nende elu üle, tuletasime meelde vanavanaema, rääkisime mälestusi ajast, mil minu lapsed sündisid, armsaid, naljakaid, kurbi lugusid, kõigest sellest, mis me koos oleme üle- ja läbi elanud.

Lõpuks rääkisime igaüks oma muredest ja soovidest, mis võiks olla teisiti, sellest, mida me saaksime muuta ja sellest, millega me leppima peame. Kell oli juba öösel pool kolm kui me igaüks oma tuppa magama läksime. Olime õnnelikud-õnnelikud, sest juba teab kui ammu polnud olnud meil sellist koostegemist, koosolemist, üksteise ärakuulamist.

Reet Suurkask Harjumaalt

Tere paastumaarjat!

Saime oma kohaliku maarjapäevahommiku kenasti peetud. Peale Päikese teretust käisime ohvrikivi juures, seal sidusime ka oma linnid ning suundusime allika juurde ja pesimegi värske veega nägu, siis käisime Nõiakaevu juures, mis küll veel ei kee, aga energiasammas toimis küll. Kaasavõetud sööke-jooke nautisime taluõuel väikeses tares. Naised olid teinud erinevaid kooke-pirukaid, teesid ja veingi ei puudunud, nimetasime esiemasid ja rääkisime nimede saamise lugusid ja muid mõnusaid naistejutte. Hea meel on sellest, et ka mõned vanaemad olid tulnud ja minu oma tütreid polnud nende põlvkonna ainsad, nii et saime kolme põlve jutte ajada, kuigi kõige nooremad olid rohkem kuulaja rollis, aga eks see ongi see, millest nemad oma elutõed nopivad. Kõige armsam oli, et vaatamata nirule ilmale tuli kokku 15 naist, ma ise arvasin, et kui 5 lähemat tuleb, siis pole mu ettevõtmine tühja läinud ses mõttes, et olen ka kedagi teist saanud ta enda pärast tegutsema. Ja meie ühise ettevõtmise tõelin väärtus oli see, et kõigile tulnuile tohutult meeldis see mõte niimoodi varahommikul iseenda pärast oma perede juurest plehku panna. Minu naised kiitsid mind ja mina omakorda tänan jälle Sind, et aitasid meil õiget rada leida.

MAARJAPÄEV, 2007 EESTIS

• **PAASTUMAARJAPÄEV** 2007 Raikküla Koolis ja Raikküla mõisa territooriumil

Kersti

Sihtgrupp: IV – IX klassi tüdrukud. (erivajadustega)

Eesmärk: Tutvustada maarjapäeva kombeid ja tegemisi.

Sissejuhatus: Eelmisel päeval olime tüdrukutega pununud punasest lõngast soovide paela. Samal ajal toimus sissejuhatav vestlus teemal „Paastumaarjapäev“

TEGEVUSED:

Paastumaarjapäeva hommikul tõusid tüdrukud enne päikese tõusu. Õpetajad olid õmmelnud kõikidele valged rätikud, mis seoti pähe. Kõigil oli kaasas eelmisel päeval punutud soovide pael. Enne majast väljumist pakuti „linnupetet“ – kolm suutäit leiba.

Võistlustel ei olnud oluline niivõrd võitja, kui iga noore tahe ennast proovile panna. Ka lõnga kerimine oli paljudele tüdrukutele esmane kogemus. Sündmuse lõppedes soovisid tüdrukud, et ka järgmisel aastal võiks see korduda.

Enese jaoks pean oluliseks seda, et kuna suurema osa meie kooli õpilaskonnast moodustavad poisid, siis seekord pöörasime tähelepanu just tüdrukutele ja tüdrukuks olemise tähtsusele. Tore oli ka see, et vestlusringis julgesid oma mõtteid väljendada ka tüdrukud, kes muidu on hästi tagasihoidlikud. Avastasid nii mõnegi tüdruku puhul täiesti uue külje. Päeva lõpetasime sõõris ja võtmelauseks jäi - „Ära unusta, et sa oled sama eriline nagu kõik teisedki!“

Kuidas tundsin end paastumaarjapäeval, 2007 Mulgimaal

Laura

Üks uduloor teise järel
eemaldatakse puude kahvatult kullalt,
päike on iga hetk välja ilmumas,
iga hetk tõstmas oma piitsapiugu,
et sellele teekäänul unelevale päevale sõit sisse teha ...

Just selline tunne valitses 25.märtsi hommikul, hetk enne päikesetõusu. Kuid erinevalt eelmisest aastast olime me selleks hetkeks juba mitu tundi üleval olnud. Naistepüha algas meil ebatavaliselt 24.aprilli õhtul kell 22.00, mil sõitsime Riina ja Mariliisiga minu maale. Riina plaani kohaselt oli esimeseks peatuspunktiks saun. Hea ja lõõgastav oli üle tüki aja käia korralikus saunas, rääkida asjadest, mida mõistab teine naine ning vaadata laval olles aknast paadisilla tulede peegeldust järveveel.

Puhtaks pestuna riietusime valgesse ning läksime sinna samale sillale, mille vaatest eelnevalt olin lummatud. Olime igaüks endaga ühes võtnud paar kivi. Nüüd, seistes silla otsas, saime kividega vette visata möödunud aasta halvad mõtted ja kogemused, et edasi liikuda oma eluga. Edasi liikumine viis meid ka majani, kust võtsime igaüks lõngakerast jupikese. Et paastumaarjapäev on tähiseks lõpetada tule valgel toas tehtavad naistetööd ning muu villaga seonduv, siis kandis seda mõtet endas ka valitud lõng. Lõngast punusime pikad ribad, mis hiljem uue aasta soovideks ühe vana pärna okstesse sõlmsime.

Sageli ei piisa aga ainult soovidest. Naise loomuses on mõningane soov asju ette aimata. Seetõttu oli Riina ettevalmistanud ka mõned ennustused, millest üks oli taoline eelmise aasta omale. Minu üllatus oli suur, kui sain sama tulemuse, mis mullugi – käesoleva aasta jooksul peaks ma lapse saama. Huvitav on aga see, et erinevalt eelmisest korrast ei tundnud ma selle tulemuse ees hirmu. Võib – olla tuleneb see sellest, et mida vanemaks saad, seda loomulikumana hakkab antud võimalus paistma.

Mida vanemaks ma saan, seda rohkem hakkab ma mõtlema ka oma kodule, sellele, kuidas seda õigal ajal ära tunda. Sellele, keda sinna lubada. Eelnevalt eelmisest aastast meeldis mulle, et meid oli see kord vähe, mis andiski tunda, just nimelt, end kodus(emalt). Kindlasti ei aita see kaasa nii suurele ühtsustundele, kuid teemad, mis kerkivad üles, puudutavad

rohkem. Samas valdas mind siiski õhtu jooksul tunne, et veri on paksem kui vesi – oma suguvõsa naistega ja oma tulevaste lastega võiks see tunne olla veel võimsam.

Võimsust lisas minu jaoks aga hommikutundide saabumine. Uduloor, mis kattis peegelsiledat järvevett; päike, mis hakkas piiluma metsatuka tagant ning Riina ja Mariliis, kellega me otsustasime päeva lõpetuseks päikest tervitada. (Veel enne seda olime veetnud aeg koos kohupiima karaskit valmistades ning punase teega seda hommikusöögiks süüdnud.) Uue päeva vastuvõtmiseks oli igaüks meist valinud oma laulikust välja ühe või kaks lugu, mida ta tahtis laulda sel päeval koos teiste endasugustega ning päikesele. Kui tavaliselt algab päev päikese tervitamisega, siis meie jaoks see lõppes nii. Ning uni vajus sama magusalt silmale kui ennist uduloor järvele.

PAASTUMAARJAPÄEV, 2007 Tartus

Helen ja Triin

Sel aastal pidasime meie, Helen ja Triin, paastumaarjapäeva Tartus. Pidasime seda Lille maja töömaleva raames. Meie paastumaarjapäev oli aga veidi eriskummaline, tavatu, kuid hetkeolukorrale ehk sobivam ja mugavam.

Nimelt ei pidanud me seda päeva pühapäeval, 25. märtsil, vaid hoopis 21. märtsil – päeval mil algas kevad. Selle päeva valikul said määravaks tõsiasi, et noorte töömalev pidi lõppema juba 23. märtsil. Pühapäeval poleks ehk keegi viitsinud varahommikul päikest tervitama tulla. Samuti oli meie seltskonnas ka noormehi, kes tahtsid kaasa tulla. Seega tahtsime ühendada kevade alguse ja naiste püha, et mitte olla liialt naisekeskne.

Hommik algas siis noorte kogunemisega Lille majja. Seal suundusime üheskoos

Toomemäele päikest tervitama. Otsisime seal endale mugava ja mõnusa paiga.

Jäime päikest ootama, kuid päriselt ta hommikul välja ei tulnudki. Ilm oli sombune ja pilves. Meie aga laulsime laule kevadest ja mängisime toredaid laulumänge. Kahjuks polnud aga noored väga laululembelised. Ümisesid vaid kergelt kaasa. Kui laulud said lauldud, püüdsime ka teha midagi uue alguse tervituseks. Paelu me puude külge ei sidunud, kuid otsustasime hoopis panna paberile kirja, millest tahaksime loobuda.

Hiljem kortsutasime need kindlameelselt kokku ja panime põlema. Mõne paberitükk ei tahtnud sootuks süttida ja oli üsna visa, kuid alla ei andnud meiegi. Lõpuks said halvad mõtted või kombid või muu siiski põletatud. Veel mõningad mõtte vahetused laagrist ja kevade algusest ja muust ning seadsime sammud tagasi Lille majja.

Lille majas aga tegime meie, Helen ja Triin, pannkokke. Noortele oli juba maarjapuna lauale asetatud. Niikaua, kui meie pannkokke küpsetasime, ajasid noored juttu ja nautisid varakevadisi hetki enne tööle minekut. Pannkokkide valmides pakkusime kõrvale vaarika- ja maasikamoosi, maarjapuna ning rääkisime jutte oma emadest, esiemadest ja ka meist endast. Hommik oli algselt veidi unine, kuid mida aeg edasi, seda meeleolukamaks noored muutusid ja olid valmis jagama oma lugusid ja head tuju. Noormeestest oli äärmiselt meeldiv osa võtta sellest päevast. Me küll ei „reklaaminud“ seda päriselt välja, kui naistepüha, kuid teada see neile oli. Ikkagi ei tundnud nad võõristust, olid varmad osa võtma ja vaatama, mis toimuma

hakkab. Oleme rõõmsad, et ei teinud seda päev lihtsalt naistepühana, vaid ka kevade alguse tähistamisena. See ei lahterdanud – et tema võib kaasa tulla, tema aga mitte. Hommikune päikesepuudus ei heidutanud samuti kedagi ning noored suundusid, pannkoogi maitse keelel ja kevade maik meelel, tööle. Päev oli lõpuks ikkagi päikesepaisteline ja särav.

Paastumaarjapäeva tähistamine kodus, 2007 Pärnus

Kati

Eelmisel aastal ma ei osalenud paastumaarjapäeva tähistamisel oma kursuse neidudega ja seepärast proovisin sel aastal pidada seda enda juures kodus. Selleks tegin korralikku eeltööd oma ema ja õega, et nad nõustuks asjaga kaasa minema. Ega ei olnud lihtne neid nõusse saada, et nad pühapäeva hommikul päikesetõusu ajaks ennast voodist ülesse ajaks. Rääkisin aga neile natukene selle püha taustast, siis nõustusid nad minuga kaasa mängima. Ema oli kõige rohkem huvitatud sellest, et saaks metsiku metsa viia, ehk siis saab sellel aastal korraliku maasikasaagi. Eelmisel aastal oli meil väga kehv maasikasaak, mis kõiki kurvastas. Õel aga ei jäänud lihtsalt midagi muud üle kui samuti nõustuda.

Vaatasime eelmine päev järgi, mis kell päike paastumaarjapäeval tõuseb. See pidi juhtuma hommikul kell 6.20. Eelmisel päeval varusime ka pudeli punast veini ja tegime ka pannkoogi taigna valmis. Otsisime välja kõik oma valged riided, ega neid väga tihti ei kasuta ju, ja muidugi ka valged pearätid. Need tuli meil voodilinast välja löigata, sest selliseid esemeid meil majas ei olnud. Tegime ka ja metsiku valmis. Õlgesid meil kahjuks ei olnud, aja vanast luuast võtsime mõned oksad ja punusime nendest väikese mehikese. Ettevalmistused olid vist selleks päevaks tehtud.

Hommikul oli üsna raske ärgata, arvestades veel seda, et kell oli tunni võrra edasi keeratud. Kuid teades, mis mind ees ootab, tekkis pisike ärevus ja see ajas üsna kiiresti voodist ülesse. Ka ema väljus oma toast kohe peale mind ja õdegi saabus haigutades vannituppa. Pesime kiiresti une näost ära ja panime valged riided selga. Juba eelmise päeval lugesin meie naistele ette, mida paastumaarjapäeval teha ei tohi. Seepärast ei kamminud ka keegi pead. Loendisse kuulus ka veel käsitöö tegemine, pöranda pühkimine, nõelumine ja söelumine.

Enne kui majast väljusime, sõime kõik ühe õuna – linnupetet. Ega meist keegi ei tahtnud, et me kuivama hakkame või kusagile ära eksime. Samuti võtsime pisikese lonksu punast veini, et põskedelt puna ja ilu ei kaoks. Võtsime kaasa metsiku ja ka meie pisikese kutsa, kes oli meil notsu rollis. Oli ju varem selline komme, et paastumaarjapäeval said sead võtme kätte ja pidid ise endale süüa otsima. Muide on meie koer ka naissoost, seepärast oleks olnud ka patt teda lõbust ilma jätta.

Niisiis suundusime läbi metsa mere poole päikest tervitama. Oli õnneks soe ilm vaatamata sellele, et oli veel väga vara. Mina hakkasin regilaulu eeslauljaks, laulsin kõike seda mis pähe

tuli. Luuletasin kohapeal sellest, mis mulle paastumaarjapäevaga seostus ja sellest mida ma mere ääres nägin. Päris kihvt lauluke tuli välja. Õel tekkis lausa huvi ka ise proovida eeslaulmist. Temal tuli see ka päris hästi välja.

Õnneks oli sel hommikul selge ilm ja väga selgelt oli näha päikese ärkamist. Töötas tulla soe ja päikesepaisteline ilm. Milleks see pärast ka osutus. Selle põhjal võis arvata, et tuleb soe kevad.

Kui me koju tagasi tulime, läksin mina kõige ees tuppa. Külmkapis oli meil varutud kolm kanakonti kutsa jaoks. Kuna meie peres on kõik vallalised neiud, siis kirjutasin kontidele meie nimed ja panin need pörandale järjestikku. Lasime siis kutsa tuppa. Vana kombe kohaselt pidi see neiu esimesena mehele saama, kelle nimega kondi koer kõige enne võtab. Selleks osutus ema nimega kont.

Peale seda tegime endale kohvi ja ennustasime kohvipaksu pealt. Ega me vanu ennustamisi ei osanud teha, seepärast otsustasime tänapäevase variandi kasuks. Kõigil tulid üsna sarnased ennustused – saame mehele, lapsi. Ema kohvipaksust me lapsi välja ei lugenud.

Sellega meie kombetalitus lõppes, sest mina ja õde pidime minema varsti rahvatantsurühma proovi. Võib ka öelda, et see oli jätk, sest vanade kommete kohaselt naised pidutsesid. Tantsimist võib ju ka omamoodi pidutsemiseks nimetada.

Päeva lõpuks tunnistasime endale, et päris tore hommik oli meil – naistel. Pole nii ammu saanud koos midagi teha ja veel enam koos jalutamas käia, rääkimata koos laulmisest. Ma arvan, et see päev jääb veel kauaks meie mäluks.

Maarjapäeva pidamine 2007 Helve Tudust (Lääne-Virumaa)

Armas Ene!

Meie peame oma naistega ka paastumaarjapäeva. Koguneme oma vanasse hiide väikeselohulise ohvrikivi juurde. Seal peseme allikaveega silmi ja tervitame laulude- ja ringimänguga päikest. Sealt läheme jahimajja, kus räägime pärimuskultuurialast juttu (meil on külas mõned naiseltsid maakonnast. Nemad tahtsid selleteemalist juttu kuulata.)

Kamin köeb - selle ees on hea videvikutundi pidada ja oma perelugusid kordamööda vesta. Saun on ka köetud, ka saunalaval saab juttu ajada. Siis sööme pannkooke ja laulame ja mängime ringimänge.

Kindlasti paneme valged rätikud pähe ja triibuseelikud selga. Ootame päikesepaistelist ilma ja mõtleme kõigi naiste peale, kes kusagil paastumaarjapäeva peavad.

Kaunist päeva teile- oleme sel päeval mõtetes üheskoos.

Helve Tudust.—

Mare Laante Irimaalt, 2007

Kaunist kevadet sulle, sinu perele ja kõikidele tuttavatele naistele. Meil olid kodus juba plaanid peetud, kuid Paastumarjapäeva pidada. Puuame siin ikka oma traditsioone sailitada, kuigi oleme jaanud meie piirkonda ainukesteks eestlasteks. Teised on kõik koju lainud.

Paneme ikka oma sini-must-valget ules ning oleme uhked sellele üle. Kord jai politseiauto seisma ning uuris, et mis see oige tähendab. Keegi parast seda pole enam huvi tundnud. Mitmed naabrid on kiitnud meie lipu kaunidust.

Tulen jälle kaima augustis. Alati on vaga kiire, sest selleks ajaks on kogunenud hulgaliselt toid ja tegemisi ning kõiklapsed ja lapselapsed tahavad minuga koos olla. Tudrukud saavad olla kodus kaks kuud ja nautida koike, kuid mul jaab napilt paar nadalat, sest joulude ajal tahaks ka kodus maha istuda moneks päevaks.

Olge kõik monusad ja uuesti kaunist kevadet!

Reet Oru külast Harjumaal

Teen ikka oma naistega nõiakaevuretket, varem käinud naised ootavad ja on ka uusi huvilisi, näis, kuidas läheb. Minu enda jaoks on see kuidagi sügavalt isiklik tähtpäev, ammu enam ei tee ma seda kellegi teise pärast, aga ikka on tore, kui suudan veel kedagi kaasata, siis jälle nende endi pärast.

Imestan ikka veel, et tee iseendani käib nii keerulisi radu pidi, aga loodan, et olen juba õigel teeotsal ja ehk sammuke edasigi.

Kolmapäeval käisime perega Viljandis, Sandral oli kultuurimajas etendus, mille nad oma kursuse noortega ise olid teinud. Nägin oma last jälle uues rollis ja nii armas oli perega ainult selle pärast äripäeva õhtul Viljandisse sõita.

Tööl on ainult kiire-kiire nagu ikka kõigil. Öösiti enne und jõuan vaid mõelda, et kas loon ka mingeid väärtusi, mis jäävad, et nähtavaid asju on ju vähe... Pean tähtsaks, et pere kannaks mu oma tehtud sokke, aga sel talvel pole jõudnud ühtki kududa... aga lapsed aina kasvavad ja neid vaadates jälle tundub, et midagi jäävat vist ikka loon...

Anneli Harjumaalt: Ilusat kevadet!

Kuna ma ise pensionäride klubiga koos käin, siis tegin neile juba ammu ettepaneku seda päeva ühiselt tähistada. Kohale tuli neist ainult 2 naist, mina olin ise kolmas ja rohkem meid ei olnudki. Hommik iseenesest oli võrratu. Kogunesime Toila SPA juurde, et sealselt platvormilt päikesetõusu jälgida. Kuna leidsime, et puud jäävad liigselt ette, liikusime rohkem ida poole Saksa sõdurite surnuaia poole, lagedamale platsile. Päikesetõus oli võrratu. Tegime pilti, sõime jõhvikaid, lugesime luuletusi, rääkisime naistejutte põgusalt. Leppisime kokku, et igaüks jätkab kodus oma naistejutte kodus ringis. Tahaks loota, et järgmistel aastatel õnnestub meil ka ruum leida, kus edasi koos istuda.

Paastumaarjapäeval Võrumaal Hino külas Suuresoo talus, 2006

Anneliis

Sel aastal pidasin ma paastumaarjapäeva oma kodus. Juba eelmisel aastal oli mul soov seda päeva veeta just koos oma vanaema, ema ja õega. Nüüd mu soov täitus. Lisaks meie pere naistele tulid külla ka minu kolm sõbrannat, kellest üks oli kõigest 4-aastane.

Nagu ikka algas päev päiksetervitusega. Nii me siis siirdusime seitsmekesi enne seitset hommikul kodu juures asuva mäe otsa, kus kasvab hästi vana ja võimas tamm. Mäe otsa selle pärast, et ikka päikest paremini näha oleks. See oli väga ilus hommik ja meil vedas, sest päike tuligi välja. Me ei laulnud vaid vaatasime lihtsalt vaikselt mõeldes, kuidas päike tõuseb. Enne lahkumist sidusime ka soovipaelad tamme tugevate ja paljunäinud okste külge. Mida kõike sel aukartust ärataval puul jutustada oleks, kui ta vaid rääkida saaks.

Seejärel siirdusime majja tagasi. Hakkasime kõik koos ülepannikooke küpsetama. Kogu tegevus käis muidugi mu vanaema juhendamisel, sest just tema koogid on heas mõttes tuntud üle küla. Küpsetamise ajal vestlesime igasugu elulistel teemadel. Kui koogid valmis istusime laua taha ja nautisime rooga, juurde jõime muidugi punasesõstra morssi ka. Niimoodi süües ja jutustades lendas aeg linnutiivul. Nii tore oli ajada naistejuttu. Polnud seda niisuguse seltskonnaga varem üldse teinud. Vanaema hakkas rääkima lugusid, mis olid temaga sõja ajal juhtunud ja mida kõike ta tol ajal läbi oli elanud. Päris traagilised lood olid, nii et tal endal kui ka meil hakkasid pisarad jooksuma. Esimest korda minu nähes ta avas end nii sügavalt. See hetk tegi meid kõiki omavahel veel lähedasemaks.

Minu kodus toimus paastumaarjapäeva tähistamine esimest korda. Kõik küll teadsid selle päeva olemasolust, aga selle kohta, mida see täpsemalt tähendab, ülevaadet ei omanud. Me nii väga ei laulnud ega tantsinud vaid olime lihtsalt koos, tegime kooke ja rääkisime. Ma tundsin end nii hästi, sest praegusel ajal on KOOS OLEMINE ka juba omaette luksus.

Kindlasti peame seda päeva ka järgmisel ja üle-järgmisel ja üle-üle järgmisel aastal. Võtan selle ise oma südame asjaks.